

**UPPLANDS-BRO
KOMMUN**

Handlingar till
Äldre- och omsorgsnämndens
sammanträde
den 6 mars 2023

Dagordning

Beslutsärenden

17 Äldre- och omsorgsnämndens underlag till budget 2024

Datum 2023-02-20 Vår beteckning ÄON 23/0003 Er beteckning

Äldre- och omsorgsnämnden

Äldre- och omsorgsnämndens underlag till budget 2024

Förslag till beslut

1. Äldre- och omsorgsnämnden godkänner socialkontorets förslag till underlag till budget för år 2024.
2. Äldre- och omsorgsnämnden överlämnar underlag till budget för år 2024 till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Sammanfattning

Äldre- och omsorgsnämnden har upprättat underlag till budget utifrån *Anvisningar inför Kommunplan 2024 med plan 2025–2026*.

Enligt anvisningarna ska Äldre- och omsorgsnämnden analysera sina verksamheter, analysera hur förändringar i omvärlden påverkar verksamhetens förutsättningar samt redovisa för investeringsbehov för perioden 2024–2025.

Prioriterade områden – sammanfattande beskrivning:

- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård utifrån kommande utmaningar med rekrytering av undersköterskor samt hälso- och sjukvårdspersonal
- Fortsatt arbete med ökad kontinuitet genom mindre arbetsgrupper inom hemtjänst. Detta kopplat till arbetet med fast omsorgskontakt med krav på yrkesbevis som undersköterska
- Fortsatta prioriteringar på att upprätthålla och förbättra samverkan mellan kommun, region och andra viktiga samverkanspartner
- Utreda och förbereda införande av hemtjänst till äldre personer utan behovsbedömning enligt socialtjänstlagen 4 kap 2 §
- Fortsatt arbete med äldrevänlig kommun.

Äldre- och omsorgsnämnden behöver också bevaka och förbereda sig för troligtvis kommande lagändringar med en ny socialtjänstlag enligt SOU 2020:47 och en äldreomsorgslag enligt SOU 2022:41.

Vidare pågår ett arbete med att öka medvetande och kunskap om civilt försvar kopplat till risk- och sårbarhetsanalys vid kris och krig.

Budgetunderlaget presenteras i sin helhet i bifogad bilaga.

Beslutsunderlag

- Socialkontorets tjänsteskrivelse den 20 januari 2023
- Bilaga - Underlag till budget år 2024 Äldre- och omsorgsnämnden

Barnperspektiv

I samband med att budgettramar sätts ska påverkan på barnens situation och barnens bästa tas i särskilt beaktande.

Socialkontoret

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Bilagor

1. Underlag till budget år 2024 Äldre- och omsorgsnämnden

Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

Underlag till budget 2024

Äldre- och omsorgsnämnden

**UPPLANDS-BRO
KOMMUN**

Innehållsförteckning

1	Analys av nuläge	3
2	Omvärldsanalys	7
3	Budget 2024-2026 – fokus på det som ska göras	10
3.1	Investeringar 2024-2026.....	14

1 Analys av nuläge

Utmaningar 2024

Äldre- och omsorgsavdelningen anser det fortsatt vara en utmaning att rekrytera personal, såväl undersköterskor som legitimerade yrkesgrupper. SKR belyser denna utmaning i sin rapport "*Lev livet ut*" där allt fler äldre kommer ha ett vård- och omsorgsbehov men där andelen arbetstagare inte ökar i samma utsträckning. Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter behöver fokusera på en bredare aspekt av kompetensstyrning. Men även på att hitta effektivare och mer innovativa arbetssätt inom till exempel digitala lösningar för att ge invånarna den service de är i behov av och för att skapa en hållbar arbetsmiljö för medarbetarna. SKR har identifierat fyra önskvärda förflyttningar som omfattar både förhållningssätt och arbetssätt:

- Proaktivt arbetssätt som främjar hälsa
- Helhetssyn utifrån den äldres fokus
- Samverkan utifrån den äldre personens behov
- Stöd för innovation och utveckling.

SKR:s fyra förflyttningar är fokusområden inom äldre- och omsorgsavdelningen. Verksamheterna behöver resurser till att arbeta med digitalisering samt för att tillse att implementeringen av arbetet blir framgångsrikt.

Utskrivningar utav patienter ifrån sjukhusen kommer att ske i en snabbare takt de kommande åren. Bemanningen behöver därför anpassas utifrån patienternas vårdbehov. Ett ökat vårdbehov över dygnet kan i framtiden ställa andra krav på bemanning på obekvämt arbetstid än vad som är idag och det kommer att krävas mer flexibilitet av i bemanningen av hälso- och sjukvårdspersonal utifrån individens behov för att säkerställa patientsäkerheten. Ett ökat vårdbehov leder även till ett behov av att öka antalet korttidsplatser i kommunen. Med snabbare utskrivningar där hemtjänsten inte kan tillgodose alla insatser leder till att patienten kan skrivas ut till korttidsplats. I de fall kommunen saknar egna eller upphandlade korttidsplatser behöver biståndsenheten köpa platser utanför avtal vilket ger ökande kostnader för köpta platser.

Lokaler behöver förberedas och anpassas för att möta det ökade vårdbehovet för personer med demens. Även hemtjänsten i kommunal regis lokaler i Kungsängen behöver anpassas och blir mer funktionella för att möjliggöra ett effektivare arbetssätt som bidrar till en bättre personalkontinuitet. Ytterligare aspekt som behöver beaktas är hur lokalerna förbereds för en hållbar situation under kris- och krigssituationer.

Förebyggande enheten för äldre är en verksamhet som växer, både gällande antal deltagare samt volontärer. Verksamheten i stort behov utav större lokaler än vad de har i dagsläget på Torget 4.

Kvalitet i verksamheten

Som ett ytterligare steg för att öka och bibehålla kvaliteten inom äldre- och omsorgsavdelningen ska verksamheterna certifieras inom "Stjärnmärkning" under 2023–2025. "Stjärnmärkt" är en utbildningsmodell som Svenskt Demenscentrum tagit fram och som vänder sig till särskilda boenden, dagverksamheter och hemtjänst men även till biståndshandläggare. Syftet med utbildningen är att ge personalen kunskap och verktyg inom demensområdet med den personcentrerade vården i fokus.

Schemalaggningsen ska optimeras för att skapa scheman som både är hälsosamma och resurseffektiva. Verksamheterna arbetar gemensamt för att använda sig av de resurser

som finns i syfte att optimera användandet och arbetet sker med en helhetssyn för samtliga verksamheter.

Arbetet med fast omsorgskontakt med krav på yrkesbevis som undersköterska inom hemtjänsten i kommunal regi pågår. Inom arbetet med fast omsorgskontakt ingår även uppgiften att se över hur verksamheten kan ta vara på befintliga resurser inom organisationen på ett effektivt sätt. Hemtjänsten i kommunal regi ska införa arbetssättet med team på tre till fem medarbetare som ansvar för ett begränsat antal kunder/brukare. Genom detta arbetssätt kan hemtjänsten i kommunal regi uppnå kravet på fast omsorgskontakt och dess syfte att tillgodose kontinuitet, trygghet, individbaserad omsorg och samordning för brukaren på ett effektivt sätt.

Biståndsenheten har under åren 2022–2023 sett en ökning av hemlösa äldre som placerats på korttidsboende. Enheten uppmärksammar behovet av att utöka samarbetet med ekonomiskt bistånd för att etablera en bättre helhetssyn. Socialstyrelsens hemlöshetsundersökning ska genomföras under 2023 och kan bidra med underlag till utvecklingsarbetet. Att bedriva förebyggande arbete mot hemlöshet bland äldre inom verksamheterna ger den enskilde individen ökad livskvalitet och bidrar samtidigt till en effektivare användning av resurser.

Biståndsenheten vill under året 2023 utreda vidare möjligheten att införa hemtjänst till äldre personer utan behovsbedömning i Upplands-Bro kommun. Enligt socialtjänstlagen 4 kap 2 § får nämnden erbjuda hemtjänst till äldre personer utan behovsbedömning och intentionen med den nya lagstiftningen är att ge äldre personer ett större inflytande över utförande av insatser i syfte ge en ökad upplevelse av självbestämmande och delaktighet. Fokus kommer i stället att läggas på uppföljning av insatsernas kvalitet och värdegrund enligt 5 kap 4 § SoL. Under året ska även biståndsenheten se över samtliga av sina processer i ett led att förbättra servicen, effektivisera men framför allt för att skapa mervärde för den enskilde med dialog, medborgarfokus och bemötande som en röd tråd.

Övergången till en god och nära vård

I januari år 2020 minskade antalet frist dagar från fem till två enligt lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård. Detta innebär att kommunen är betalningsansvarig för utskrivningsklar patient/brukare två dagar efter att slutenvården (sjukhuset) har meddelat om utskrivning. I mars 2021 minskade fristdagarna till 1,3 vilket leder till att patienter från slutenvården ska kunna tas emot inom kommunens verksamheter ännu snabbare.

Den hälso- och sjukvård som kommunerna ansvarar för att erbjuda ligger på kommunal primärvårdsnivå. Roll- och ansvarsförskjutningen innebär att det inom kommunens ansvarsområde sannolikt kommer att finnas allt skörare och mer vårdkrävande individer. Därav är det av stor vikt att kompetenshöjande insatser inom både kommunens hälso- och sjukvård samt socialtjänst genomförs.

Samverkan mellan region och kommun ska fortsatt vidareutvecklas på olika nivåer i organisationen i syfte att skapa värde utifrån god och nära vård och omsorg.

Ett nytt kommunikationsverktyg mellan slutenvården, primärvården och kommunen, Life Care SP, infördes under hösten 2022. Den yrkesgrupp inom kommunen som är direkt involverad är biståndshandläggarna. En förändring som kan bli aktuell för biståndshandläggare är arbete under obekvämt arbetstid när det nya kommunikationsverktyget är på plats. Slutenvården (sjukhuset) kommer att kommunicera med verksamheterna som bedriver jourverksamhet inom hemsjukvården

på obekväm arbetstid via Life Care SP. Detta kan sannolikt leda till att utskrivningarna från sjukhus ökar under helger då kommunikationen är säkerställd genom Life Care SP och att utskrivningen sker patientsäkert.

Äldreomsorgslag: Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att tillsätta en utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag. Betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41, som även kallas Äldreomsorgslagen, var ute på remiss under hösten 2022. Äldre- och omsorgsnämnden har skickat in ett yttrande på remissen.

I förslag till ny äldreomsorgslag framkommer förslag på nya och större behov utav sjuksköterske-, fysioterapeut- och arbetsterapeutkompetens för att säkerställa patientsäkerheten i verksamheterna. I förslaget till lagen lyfts även behovet av ett ökat fokus på förebyggande och rehabiliterande insatser. Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter har idag en god grundbemanning av sjuksköterskor under veckodagar. På kvällar, nätter, helger samt röda dagar har ett externt företag ansvaret för nämndens jourverksamhet gällande sjuksköterskebemanning. Sjuksköterskan har då en inställetid att komma på plats till patienten.

Äldreomsorgslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Livskvalitet genom en balanserad vardag

Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter ska arbeta för att erbjuda samtliga utav sina målgrupper en meningsfull vardag, utifrån den enskildes behov och vilja. Känslan av att vara behövd och att ha en plats i samhället är grundläggande för att en människa ska uppleva livet som meningsfullt. Möjligheter ska ges för möten/integration mellan åldersgrupper. Måltidens betydelse ska uppmärksammas ur såväl närings- smak- samt socialt fokus och nämnden avser att bidra i arbetet med att ta fram en ny koststrategi i kommunen. Vikten av att skapa balans mellan aktivitet och vila är ett annat fokusområde. Nämnden ska även erbjuda tillgängliga mötesplatser för dess målgrupper och därigenom möjliggöra för ett ökat utbud av aktiviteter utifrån vad de äldre själva vill göra.

Den förebyggande enheten för äldre har arbetat med att säkerställa ett multiprofessionellt arbete i team kring den enskilde och anställt olika professioner som arbetar inom enheten. Utöver detta bedriver enheten en samverkan med andra aktörer. Den förebyggande enhetens arbete med multiprofessionalitet är en förebild för alla verksamheter. Genom att öka kompetensen och anställa flera funktioner från olika professioner kan det kollegiala lärandet öka i verksamheter, vilket innebär att medarbetare delger sina kompetenser till varandra.

Äldrevänlig kommun

Arbetet med äldrevänlig kommun fortsätter under 2024 -2025.

En projektledare inom äldre- och omsorgsavdelningen har sedan våren 2022 arbetat med de kriterier som Upplands-Bro kommun behöver uppfylla i sin ansökan om medlemskap i WHO:s nätverk Global Age-Fredlig Cities and Communities.

Baslinjemätningar har genomförts inom den kommunala organisationen samt med kommunens äldre genom dialogträffar. Ansökan om medlemskap skickades in under början av 2023 och framåt ska projektet fokusera på att ta fram en kommun- och bolagsövergripande handlingsplan med tillhörande aktiviteter. Arbetet med en äldrevänlig kommun går i hög grad i linje med Upplands-Bro kommuns övergripande mål om ett värdigt åldrande, vilket innebär att få åldras med värdighet och en möjlighet

att få leva på sina egna villkor och där alla delar av samhället tar hänsyn till äldres behov.

Civilt försvar

Under 2023 är fokus på det civila försvaret i Upplands-Bro kommun. Arbetet ska öka medvetande och kunskap om civilt försvar och vara en del av det totala försvaret. Samtliga utav äldre- och omsorgsnämndens verksamheter deltar i det kommunövergripande arbetet med risk -och sårbarhetsanalys för att säkerställa att verksamheten kan fortgå under kris och krigssituationer.

Inflation

Under 2023 har inflationen stigit markant, vilket troligen har fortsatt effekt på priserna under 2024. Detta påverkar Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter i hög grad. Kostnaderna för förbrukningsmaterial såsom inkontinenshjälpmedel och förbandsmaterial stiger i pris. Matkostnaderna ökar för särskilda boenden och för hemtjänsten blir priserna på drivmedel en kostnad som försvårar. Nuvarande ersättningar är baserade på inflationen från tidigare år vilket gör det svårt att bedriva en verksamhet med kvalitet då kostnaderna ökar. För att 2023 uppnå budget i balans behöver verksamheterna göra åtgärder för att parera de skenande priserna på livsmedel, drivmedel och förbrukningsmaterial.

2 Omvärldsanalys

Välfärdens kompetensförsörjning och en åldrande befolkning

I Sveriges kommuner och regioners rapport "välfärdens kompetensförsörjning- Personalprognos 2021–2031 och hur välfärden kan möta kompetensutmaningen" för SKR fram att den största utmaningen som svensk arbetsmarknad står inför är att hitta rätt kompetens. Konsekvensen av att stå inför personalbrist kan vara stor, inte minst för välfärden, då äldreomsorgen och hälso- och sjukvården stannar utan personal. Kommuner står inför stora kompetensutmaningar den kommande 10 åren. De som är över 80 år i befolkningen kommer att öka med nästan 50 procent vilket innebär att äldreomsorgen behöver öka antalet anställda med drygt 30 procent. Välfärden behöver anställa cirka 410 000 personer på grund av demografins utveckling och pensioneringar fram till 2031 – om ingenting förändras. Konkurrensen om arbetskraften kommer enligt SKR att vara hård, och det gäller både kommunal som privat regi. Lösningen på välfärdens kompetensutmaning är dock inte bara att anställa fler, utan kommuner behöver förutom att anställa även förändra arbetssätt och ta tillvara och utveckla de medarbetarna som är anställda idag, för att minska behoven av att anställa ännu fler. Kommuner behöver enligt SKR ha en helhetssyn samt en kombination av långsiktiga åtgärder för att klara utmaningen med framtidens kompetensförsörjning inom äldreomsorgen.

Rikstermsbankens definition av kompetensförsörjning är att "på kort och lång sikt säkerställa att verksamheten har tillgång till medarbetare med rätt kompetens".

Begreppet kompetensförsörjning omfattas enligt äldre- och omsorgsavdelningen, av följande fem områden som verksamheterna ska fokusera på:

- analys av kompetensbehov
- utbildning
- rekrytering
- behålla medarbetare med rätt kompetens
- hur medarbetarnas tid och kompetens används.

Övergången till god och nära vård

Samverkansformer i och med övergången mot en god och nära vård har stärkts ytterligare. I början av 2023 ingick SKR och staten en överenskommelse om att under året vidareutveckla den nära vården. God och nära vård är som sagt en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem, där primärvårdens roll och ansvar ska stärkas och där fler patienter planeras få vård -och behandling inom primärvården. I och med detta kommer bland annat patienter från slutenvården kunna tas mot inom kommunen verksamheter snabbt, vilket kräver en god samverkan mellan kommun och region.

Överenskommelsen för 2023 fyra olika utvecklingsområden som alla syftar till att stödja utvecklingen av hälso- och sjukvården med särskild inriktning på den nära vården. Dessa utvecklingsområden är:

- Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav
- Goda förutsättningar för vårdens medarbetare
- Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025
- Förstärkning av ambulanssjukvården

Vision E-hälsa 2025

Bakom vision E-hälsa 2025 står regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner, som vill understödja arbetet att ta tillvara digitaliseringens möjligheter i socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Vision och strategin E-hälsa 2025 säger att *"År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet."* Visionen ska säkra en god kvalitet hos socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård genom en ökad digitalisering som ger ändamålsenligt verksamhetsstöd. Verksamheter inom äldreomsorgen behöver förutsättningar att använda den digitala utvecklingens möjligheter samt innovativa arbetssätt i det långsiktiga förbättrings- och utvecklingsarbetet för att nå strategins fyra inriktningsmål:

- Individens som medskapare
- Rätt kunskap och information
- Trygg och säker informationshantering
- Utveckling och digital transformation i samverkan.

Civilt försvar och krisberedskap

Utgångspunkten för civilt försvar och arbetet med detta, är samhällets krisberedskap. Det civila försvarets syfte är att inför och under höjd beredskap och krig värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp.

Vid krisberedskap och krishantering ansvarar Äldre- och omsorgsnämnden för att social omsorg samt hälso- och sjukvård uppfyller samma lagkrav på säkerhet och uthållighet som under ordinarie verksamhet. Under 2023 är fokus på det civila försvaret i Upplands-Bro kommun. Arbetet ska öka medvetande och kunskap om civilt försvar och vara en del av det totala försvaret. Samtliga utav Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter deltar i det kommunövergripande arbetet med risk- och sårbarhetsanalys för att säkerställa att verksamheten kan fortgå under kris och krigssituationer. Under 2024-2026 ska det genomföras och vidtas förberedelser och åtgärder i verksamheterna för att säkerställa att verksamheterna är hållbara och motståndskraftiga under kris- och krigssituationer.

Äldreomsorgslag: Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41

I förslag till ny äldreomsorgslag framkommer nya och större behov utav sjuksköterske-, fysioterapeut- och arbetsterapeutkompetens för att säkerställa patientsäkerheten i verksamheterna. I förslaget till lagen lyfts även behovet av ett ökat fokus på förebyggande och rehabiliterande insatser.

Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter har idag en god grundbemanning av sjuksköterskor under veckodagar. På kvällar, nätter, helger samt röda dagar har ett externt företag ansvaret för nämndens jourverksamhet gällande sjuksköterskebemanning. Sjuksköterskan har då en inställetid att komma på plats till patienten.

Äldreomsorgslagen påtalar vikten av flexibilitet i bemanningen av sjuksköterskor över dygnet. Det finns inget krav på att bemanna med sjuksköterska på plats hela dygnet men verksamheten ska, när behov uppstår, kunna bemanna med sjuksköterska på plats. Mer avancerad vård kommer även att bedrivas på särskilda boenden framöver vilket kräver

en högre flexibilitet i bemanningen för att säkerställa patientsäkerheten. Nämnden kan tydligt se ett behov idag att bemanna med sjuksköterskor även under helger då flera av patienterna har ett stort vårdbehov som kan vara svårt att tillgodose med endast jourverksamhet. Utifrån kommande lagförslag, patientsäkerheten och flexibel bemanning finns goda skäl att öka antalet anställda inom kommunens verksamheter för att kunna nå upp till kraven på framtida bemanning.

Ny socialtjänstlag: hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag SOU 2020:47

En ny socialtjänstlag är på gång och tidigast på plats under år 2024. Fokus i förslaget är att socialtjänsten ska vara kunskapsbaserad och lättillgänglig samt att barnrätten ska stärkas. Förslaget lägger också stor vikt vid tidiga och förebyggande insatser samt på insatser som ska kunna erbjudas utan behovsprövning och biståndsbeslut. För att socialtjänsten i Upplands-Bro kommun ska ligga i framkant bör de utvecklingsåtgärder verksamheten gör ligga i linje med den nya socialtjänstlagens intentioner.

3 Budget 2024-2026 – fokus på det som ska göras

Det kommer vara fortsatt utmanande att rekrytera personal, och det gäller såväl undersköterskor som legitimerad personal. Äldre- och omsorgsavdelningen ska fokusera på beredare aspekter inom kompetensstyrning under kommande år. Fokus ska även ligga på att hitta effektivare arbetssätt med digitala lösningar för att kunna ge våra medborgare den service de är i behov av och skapa en hållbar arbetsmiljö.

Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter ska arbeta efter SKR fyra önskvärda förflyttningar i deras rapport "Lev livet ut", som omfattar både förhållningssätt och arbetssätt:

- Proaktivt arbetssätt som främjar hälsa.
- Helhetssyn utifrån den äldres fokus.
- Samverkan utifrån den äldre personens behov.
- Stöd för innovation och utveckling.

Verksamheterna ska avsätta resurser för arbete med digitalisering samt tillse att varje enhet har bra förutsättningar gällande resurser så de kan implementera arbetet framgångsrikt.

Äldre- och omsorgsavdelningens arbete för hög kvalitet i verksamheten samt möjligheter för ett tryggt, hälsosamt och självständigt liv med ökad delaktighet

Enhetlighet i kvalitet för verksamheter så väl i kommunal regi som i privat regi eftersträvas och följs upp systematiskt. Samverkan mellan verksamheterna inom kommunal regi ska optimera resursutnyttjandet och kompetensbehovet. Fokus ska ligga på hur verksamheterna skapar mervärde för omsorgstagaren samt tillmötesgår individens behov. Arbetet påbörjades under hösten 2022 och ska intensifieras och implementeras under 2023-2026.

Som ett ytterligare led för att öka och bibehålla kvaliteten inom äldre- och omsorgsavdelningen ska verksamheterna certifieras inom "Stjärnmärkning" under 2023-2025. "Stjärnmärkt" är en utbildningsmodell som Svenskt Demenscentrum tagit fram och som vänder sig till särskilda boenden, dagverksamheter och hemtjänst men även till biståndshandläggare. Syftet med utbildningen är att ge personalen kunskap och verktyg inom demensområdet med den personcentrerade vården i fokus.

Utskrivningar framöver kommer att ske i snabbare takt och bemanningen behöver anpassas utifrån patienterna vårdbehov. Ökat vårdbehov över dygnet kan i framtiden ställa annat krav på behov av bemanning på obekväma arbetstid. Det kommer att krävas flexibilitet i bemanningen av hälso- och sjukvårdspersonal utifrån individens behov för att säkerställa patientsäkerheten. Äldre- och omsorgsavdelningen ser att detta kan leda till ett ökat behov utav korttidsplatser inom kommande period. I de fall kommunen saknar egna eller upphandlade korttidsplatser behöver biståndsenheten köpa platser utanför avtal vilket ger ökande kostnader för köpta platser.

Biståndsenheten har noterat att antalet hemlösa äldre på korttidsplatser har ökat under 2022 och 2023. Biståndsenheten ser ett behov av samverkan med ekonomiskt bistånd för att se över sina processer i syfte att förbättra service, effektivisera och skapa mervärde för den äldre som är hemlös. Biståndsenheten ska utreda vilka insatser eller boendeformer för äldre hemlösa som vore lämpliga i Upplands-Bro kommun. Under 2024-2026 ska biståndsenhetens fokus vara förebyggande, uppsökande och uppföljande arbete.

Biståndsenheten vill även se över möjligheten att erbjuda hemtjänst till äldre personer utan biståndsbedömning enligt 4 kap 2 §. Intentionen med den nya lagstiftningen är att ge äldre personer ett större inflytande över utförande av insatser i syfte ge en ökad upplevelse av självbestämmande och delaktighet. Fokus kommer i stället att läggas på uppföljning av insatsernas kvalitet och värdegrund enligt 5 kap 4 § SoL. Värdegrunden som beskrivs i denna paragraf är att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Intentionen i lagstiftningen följer väl Upplands-Bro kommuns övergripande mål värdigt åldrande samt kommunens ledord på medborgarfokus och service. Under 2023 ska biståndsenheten arbeta med att kartlägga hur hemtjänst utan behovsbedömning kan se ut i Upplands-Bro Kommun. En del av kartläggningen är att se över riktlinjer för biståndsenhetens handläggning av äldreomsorg och hemtjänst samt se över tekniska möjligheter som stödverktyg, vilket kan medföra kostnader.

Lokaler inom särskilda boenden behöver förberedas och anpassas för att möta det ökande kravet och de särskilda behoven för personer med demens. Hemtjänsten i kommunal regi lokaler i Kungsängen behöver anpassas och bli mer funktionell för att möjliggöra ett effektivare arbetssätt som bidrar till en bättre personalkontinuitet. En ytterligare aspekt som behöver beaktas är hur lokalerna förbereds för en hållbar situation under kris- och krigssituationer.

Förebyggande enheten för äldre är en verksamhet som växer. Verksamheten är i stort behov utav större lokaler än vad de har i dagsläget på Torget 4. Äldre- och omsorgsavdelningen vill införa en gemensam lokal, företrädesvis ett fristående hus, i samverkan med pensionärsföreningarna, som ger möjlighet till ett bättre samarbete. Inspiration hämtas utav " Powerhuset i Gnesta" som är en mötesplats för seniorer och anhöriga där både Gnesta kommun verkar tillsammans med PRO och SPF Seniorerna. Äldre- och omsorgsavdelningen tror att en gemensam lokal kan bidra till Upplands-Bro kommunens arbete med en äldrevänlig kommun genom att införa en mötesplats som bryter ofrivillig ensamhet, ökar välmående och den psykiska hälsan genom förebyggande insatser till målgruppen äldre.

Vidare ska schemalaggningsen optimeras för att skapa scheman som både är hälsosamma och resurseffektiva. Verksamheterna arbetar gemensamt för att använda sig av de resurser som finns i syfte optimera användandet och arbetet sker med en helhetssyn för samtliga verksamheter. Inom verksamhetsområdet hemtjänst ska arbetssätten, rutiner och processer succesivt utvecklas med start 2023. Nya arbetssätt ska förbättra kompetens- och resurskontinuiteten inom hemtjänsten och skapa en hållbar arbetsmiljö som i sin tur skapar möjlighet att erbjuda omsorg med hög kvalitet. Ett kvalitativt stöd i hemmet minskar behov av särskilda boenden och höjer livskvaliteten för de äldre.

Hemtjänsten i kommunal regi har vuxit i storlek. Trots organisationsförändringen att dela upp hemtjänsten i två enheter, har enhetscheferna fortfarande för stora grupper medarbetare under sig. Under 2023 ska det genomföras en genomlysning för att ta fram en organisation som säkerställer en god omsorg och arbetsmiljö.

Kompetens inom äldreomsorgen

Äldre- och omsorgsnämnden ser behov av att stärka kompetensen inom äldreomsorgen i kommunen. Detta gäller inom såväl hälso- och sjukvård som socialtjänst. Ett område i fokus är att attrahera framtida, och nuvarande medarbetare, till arbete inom vård -och omsorg. Möjligheten att rekrytera tillsvidareanställd personal ska förbättras med en målsättning att andelen undersköterskor inom nämndens utförarverksamheter ska öka. Genom att matcha arbetsuppgifter utifrån befintlig kompetens ska resursutnyttjandet

optimeras. Individuella kompetensplaner skapar förutsättningar för en hållbar kompetensstyrning. Språksatsningar planeras både i syfte att förbättra svenskan hos baspersonal och för att, i så hög grad som det är möjligt, ge brukare och boende, stöd av personal som talar det egna modersmålet.

Verksamheterna inom Äldre- och omsorgsnämnden ska fortsatt utveckla arbetet med personer som har kognitiv sjukdom och psykiskohälsa, då målgruppen förväntas öka. Fokus ska läggas på delaktighet och bemötande. Personalens kompetens inom demensområdet behöver fortsätta utvecklas och demensombudens roll och uppgift stärkas. Vidare behöver vård- och omsorgsboenden erbjuda fler aktiviteter som är individuellt anpassade, och då även anpassade för en yngre målgrupp under 65 år. Arbetet med att ta reda på vad de boende önskar och stärka delaktigheten ska ske med utgångspunkt från brukarråd, utvecklade levnadsberättelser, genomförandeplaner samt ett tydligt kontaktmannaskap. Specialistutbildade undersköterskor i kognitiv sjukdom och psykiskohälsa efterfrågas från verksamheterna, samverkan ska därför ske med andra kommuner och lärosäten för att tillsammans underlätta rekryteringen och möta behovet mer hållbart.

Ytterligare insatser för att attrahera rätt kompetens samt höja kvaliteten på omsorgen och hälso- och sjukvårdsinsatserna är att verksamheterna inom äldreomsorgen ska införa 1-2 specialisttjänster för följande yrken; sjuksköterska, fysioterapeut och arbetsterapeut. Forskning i anslutning till verksamheten ska höja både kompetensen och säkerställa god patientsäkerhet

För att ställa om mot en god och nära vård, vilket beskrivs närmare nedan, behöver den medicinska grundkompetensen hos omsorgspersonalen fortsatt stärkas. Regeringen infört skyddad yrkestitel för undersköterskor. Övergångsregler gäller så att den som vid den 1 juli 2023 har en tillsvidareanställning med yrkestiteln undersköterska, ska få fortsätta att använda denna titel under en tioårsperiod. Vid ansökan om yrkestitel som görs under övergångsperioden, ska även utbildning från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning enligt äldre bestämmelser bedömas som likvärdig under vissa förutsättningar. En kunskapsinventering ska genomföras under 2023 i syfte att ta fram individuella kompetensplaner för dem som ej uppfyller kraven för yrkestiteln i dagsläget. Arbetet med kompetensplanerna ska följas upp systematiskt fram till 2025 för att möta kompetensbehovet.

Arbetet med fast omsorgskontakt med krav på yrkesbevis som undersköterska inom hemtjänsten i kommunal regi pågår. Hemtjänsten i kommunal regi arbetar med att se över hur verksamheten ska ta vara på befintliga resurser på ett effektivt sätt. Även arbetet med ett mer flexibelt nyttjande av beslutade insatser vidareutvecklas. Brukarens självbestämmande ska stärkas och implementeringsarbete gällande fast omsorgskontakt ska genomföras. Optimering av resurser och utvecklingen av verksamheten ska möjliggöra en hållbar hemtjänst som möter framtidens behov.

God och nära vård

Fristdagarna är numera 1,3 när nya kommunikationsverktyget Life Care SP är infört. Detta leder till att patienter från slutenvården ska kunna tas emot inom kommunens verksamheter mycket snabbt. En yrkesgrupp inom kommunen som är direkt involverad är biståndshandläggarna. En förändring som kan bli aktuell för biståndshandläggare är arbete under obekvämt arbetstid när det nya kommunikationsverktyget är på plats. Slutenvården (sjukhusen) kommer att kommunicera med verksamheterna som bedriver jourverksamhet inom hemsjukvården på obekvämt arbetstid via Life Care SP. Detta kommer sannolikt leda till att utskrivningarna från sjukhus ökar under helger då

kommunikationen är säkerställd genom Life Care SP och att utskrivningen sker patientsäkert. Äldre- och omsorgsnämnden behöver därför ha i beräkningen att budgeten för administrationen kommer att öka i ett led att den kommuniceringen som sker med slutenvården på obekvämt arbetstid, vilket i sig kräver ett högre antal årsmedarbetare.

Den hälso- och sjukvård som kommunerna ansvarar för att erbjuda ligger på kommunalprimärvårdsnivå. Roll- och ansvarsförskjutningen innebär att det inom kommunens ansvarsområde sannolikt kommer att finnas allt skörare och mer vårdkrävande individer. Därav är det av stor vikt att kompetenshöjande insatser inom både kommunens hälso- och sjukvård samt socialtjänst genomförs för att möta det ökande behovet av vård och omsorg. Behov av kliniskt träningscenter där personal kan inhämta och bibehålla kompetens finns.

Äldreomsorgslag

I förslag till ny äldreomsorgslag framkommer nya och större behov utav sjuksköterske-, fysioterapeut- och arbetsterapeutkompetens för att säkerställa patientsäkerheten i verksamheterna. I förslaget till lagen lyfts även behovet av ett ökat fokus på förebyggande och rehabiliterande insatser.

Äldre- och omsorgsnämndens verksamheter har idag en god grundbemanning av sjuksköterskor under veckodagar. På kvällar, nätter, helger samt röda dagar har ett externt företag ansvaret för nämndens jourverksamhet gällande sjuksköterskebemanning. Sjuksköterskan har då en inställetid att komma på plats till patienten.

Äldreomsorgslagen påtalar vikten av flexibilitet i bemanningen av sjuksköterskor över dygnet. Det finns inget krav på att bemanna med sjuksköterska på plats hela dygnet men verksamheten ska, när behov uppstår, kunna bemanna med sjuksköterska på plats. Mer avancerad vård kommer även att bedrivas på särskilda boenden framöver vilket kräver en högre flexibilitet i bemanningen för att säkerställa patientsäkerheten. Äldre- och omsorgsavdelningen kan tydligt se ett behov idag att bemanna med sjuksköterskor även under helger då flera av patienterna har ett stort vårdbehov som kan vara svårt att tillgodose med endast jourverksamhet. Utifrån kommande lagförslag, patientsäkerheten och flexibel bemanning finns goda skäl att öka antalet anställda inom kommunens verksamheter för att kunna nå upp till kraven på framtida bemanning.

3.1 Investeringar 2024-2026

Investeringar, redan beslutade

Tkr	År 2024	År 2025	År 2026	Avskrivningstid antal år	Avskrivning 2024	Internränta 2024	Övrig drift 2024
Summa							

Kommentarer, redan beslutade investeringar

Äldre- och omsorgsnämnden har inga redan beslutade investeringar för 2023 som övergår till 2024.

Investeringar, nya investeringsbehov

Tkr	År 2024	År 2025	År 2026	Avskrivningstid antal år	Avskrivning 2024	Internränta 2024	Övrig drift 2024
Hemtjänst	350	350	200	5	70		
Förebyggande enheten	60	100	100	5	12		
Vård och Omsorgsboende	250	250	100	5	50		
Summa	660	700	400		132		

Kommentarer nya investeringsbehov

Hemtjänst 350 tkr

Investeringsbehoven avser elcyklar med kringutrustning och inventarier samt medicinsktekniska produkter

Förebyggande enheten 60 tkr

Investeringsbehoven avser upprustning av nya kontorslokaler.

Vård och omsorgsboende 250 tkr

Upprustning av trädgård samt liftar (medicinsktekniska produkter)

Samtliga investeringar med kapitalkostnader samt internränta ska rymmas inom befintlig ram.